

Prebivalište u Hrvatskoj – odjaviti ili ne odjaviti?

TEKST: IGOR SURDICH

Dana 15. siječnja 2013. stupio je na snagu novi Zakon o prebivalištu Republike Hrvatske. Poznavanje ovog Zakona je od iznimne važnosti za hrvatske iseljenike jer u odnosu na prethodni zakon jasno definira pojmove privremenog i stalnog iseljenja, odnosno prebivališta i boravišta, a isto tako uvodi i obvezu prijave iseljenja iz Republike Hrvatske.

Radi boljeg razumijevanja teksta prvo treba pojasniti osnovne pojmove iz spomenutog Zakona:

Prebivalište je mjesto i adresa u Republici Hrvatskoj na kojoj se osoba trajno nastanila radi ostvarivanja svojih prava i obveza vezanih za životne interese kao što su obiteljski, profesionalni, ekonomski, socijalni, kulturni i drugi interesi. Dakle to je mjesto gdje osoba zbilja i živi.

Boravište je mjesto i adresa u Republici Hrvatskoj gdje osoba privremeno boravi, ali se na toj adresi nije trajno nastanila. Primjer tome bi bilo školovanje izvan mjesta stanovanja.

Zakon predviđa i obvezu prijave iseljenja iz Republike Hrvatske gdje se opet razlikuje trajno i privremeno iseljenje.

Privremenim iseljavanjem smatra se iseljenje u trajanju duljem od godinu dana radi privremenog odlaska izvan Republike Hrvatske u svrhu obrazovanja, obavljanja poslova koji nisu trajnog karaktera i vezani su za određeno vremensko razdoblje, dugotrajnog liječenja i drugih razloga privremenog karaktera.

Privremeno iseljenje osobe dužne su se prijaviti policijskoj postaji na čijem području imaju prijavljeno prebivalište ili putem nadležne diplomatske misije – konzularnog ureda Republike Hrvatske u inozemstvu, uz prilaganje odgovarajuće dokumentacije o razlozima privremenog odlaska. Njima će se registrirati boravište izvan Republike Hrvatske, ali im se neće odjavljivati adresa (prebivalište) u Republici Hrvatskoj.

Osobe koje su se trajno iselile, dakle ne spadaju pod gore navedenu kategoriju, ne mogu imati prebivalište u Republici Hrvatskoj te su ga dužne odjaviti.

I stari Zakon o prebivalištu i boravištu građana predviđao je obvezu osoba koje su se stalno iselile iz Republike Hrvatske da odjave prebivalište, međutim ovim Zakonom je preciznije definirano što označava privremeni karakter iseljenja, a uvedena je i obveza prijave privremenog iseljenja.

Napominjemo kako odjava prebivališta u Republici Hrvatskoj ne zadire u pravo vlasništva na nekretninama koje se tamo nalaze, u pravo glasanja na izborima za sabor i predsjednika, u pitanja hrvatskog državljanstva kao ni u pravo da se u svakom trenutku osoba ponovno useli u Republiku Hrvatsku. U slučaju ponovnog useljenja osoba je to dužna prijaviti nadležnoj policijskoj postaji te će joj se ponovno evidentirati adresa i prijaviti prebivalište.

Kao što je gore spomenuto, Zakon

predviđa obvezu iseljenika da prijave privremeno ili trajno iseljenje iz Republike Hrvatske. I jedno i drugo je moguće izvršiti ili u policijskoj postaji prema mjestu prijavljenog prebivališta u Republici Hrvatskoj ili putem diplomatsko-konzularnog predstavništva. Ako se radi o privremenom iseljenju potrebno je priložiti i dokumentaciju koja to dokazuje, kao npr. potvrdu o školovanju, potvrdu o privremenom zaposlenju i sl. Također, ako privremeno iseljenje potraje dulje od 5 godina potrebno ga je ponovno prijaviti.

Rok za prijavu odnosno odjavu je 15. siječnja 2014. godine. U slučaju da osoba to ne napravi sama, nadležna policijska postaja učinit će to po službenoj dužnosti. Osoba koja povrijedi odredbe Zakona o prebivalištu počinat će prekršaj za koji se može kazniti novčanom kaznom od 500 do 5000 kuna.

Republika Hrvatska i Švicarska Konfederacija imaju potpisan Sporazum o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja te stoga nije potrebno hrvatskim poreznim tijelima prijavljivati prihode koji su oporezovani od strane Švicarske, osim u slučajevima u kojim se traže određena prava (primjerice doplatka za djecu) za koja se podrazumijeva kako osoba ne smije imati dodatni dohodak uz onaj koji je prijavljen u Hrvatskoj.

Za sva dodatna pitanja o gore navedenoj temi molimo da se javite Veleposlanstvu u Bernu ili Generalnom konzulatu u Zürichu. ■

U sklopu uređivanja pravnog sustava Republike Hrvatske donesen je Zakon o prebivalištu koji će omogućiti brisanje nekoliko stotina tisuća ljudi koji su prijavljeni na lažnim adresama. Nesređeni podaci do sada su omogućavali da u nekim mjestima bude više birača nego stanovnika, da se lažnom prijavom izabere mjesto s manjim prirezom i tako krši porezne propise, da dio lažno prijavljenih ostvaruje socijalna primanja na koja nema pravo ili da sudovi i druga tijela ne mogu naći osobe koje imaju isprave s lažnim podacima. Osobe koje su se trajno iselile, recimo one koje žive i rade u Švicarskoj, dužne su odjaviti prebivalište u Republici

Hrvatskoj. Odjava prebivališta ne zadire u pravo vlasništva na nekretninama koje se nalaze u Republici Hrvatskoj, u pravo glasanja na izborima za sabor i predsjednika, u pitanja hrvatskog državljanstva kao ni u pravo da se u svakom trenutku osoba ponovno useli u Republiku Hrvatsku.

Prema podacima iz svibnja 2013. nakon petomjesečne primjene Zakona o prebivalištu MUP je zaprimio oko 8000 prijava o fiktivnim prebivalištima. Najviše ih je bilo u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Većina ih se pokazala istinitima. Prema policijskim izvorima u Hrvatskoj oko 28.000 osoba ne stanuje na prijavljenoj adresi.